

VAC-PACT PILOTPROJEKTS
UZTICĪBA VAKCINĀCIJAI –
PACIENTU UN PROFESIONĀĻU
INFORMĒTĪBA, KOMUNIKĀCIJA UN
UZTICĪBA

Vakcinācija un hroniskās slimības

Finansē
Eiropas Savienība

Pašreizējais stāvoklis

- Tūkstošiem pieaugušo visā pasaulē katru gadu saslimst ar slimībām, kuras varētu novērst ar vakcīnām.
- Cilvēkiem ar **hroniskām un ilgstošām slimībām** it īpaši bieži ir lielāks komplikāciju risks, ko izraisa **vakcīnnovēršamas slimības**.

Pasaules Veselības organizācija (PVO) ziņo, ka:

Imunizācija katru gadu novērš **2-3** miljonu nāvju

- **COVID-19 ir svarīgs atgādinājums par nopietno infekciozo slimību iespaidu** un par to, cik nozīmīgas ir vakcīnas, lai novērstu un kontrolētu infekciju uzliesmojumus.
- Īpaši neaizsargāti pret infekciju slimību komplikācijām ir vecāka gadagājuma cilvēki ar hroniskām slimībām. Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs (ECDC) lēš, ka:

30 % no populācijas

ES/EEZ valstīs ir vai nu vecāki par 60 gadiem, vai sirgst ar slimībām, kas saistāmas ar paaugstinātu COVID-19 risku.

Atgādinājums

Daļa vakcīnu var nebūt ieteicamas **cilvēkiem ar novājinātu imūnsistēmu**, tādā veidā viņus pakļaujot **augstākam riskam vakcinācijas tempu samazināšanās dēļ**.

Runājiet ar veselības aprūpes speciālistu, apspriediet savu individuālo situāciju un veselības vajadzības un pārliecinieties, ka saņēmt visas vakcīnas.

Vakcīnas pamati

Ja nevēlami mikroorganismi, piemēram, baktērijas vai vīrusi, iekļūst ķermenī, tās uzbrūk organismam un vairojas, izraisot veselības sistēmas nelīdzsvarotību. Šādu iebrukumu sauc par **infekciju**, un tas izraisa **slimību**.

Kas?
Vakcīnas

Vakcīnas ir bioloģiski preparāti, kas tiek ievadīti, lai stimulētu organisma dabīgo aizsargsistēmu un izveidotu aizsargājošu un samērā ilgstošu iegūto **imunitāti** (pretestību) pret noteiktu slimību.

Vakcīnas parasti tiek ievadītas ar injekcijas palīdzību, bet tās var ievadīt arī caur muti vai iesmidzināt degunā.

Kāpēc?
Vakcinācija

Vakcīnas stimulē organisma dabiskās aizsardzības spējas, veidojot **antivielas** - tieši tāpat, kā organisms dara, kad tas ir pakļauts slimībai, tomēr kontrolētās devās tas palīdz veidot pretestību pret specifiskām infekcijām. Vakcinācija novērš saslimšanu, ķermenī efektīvi izraisot **imūnreakciju** (aizsardzību pret svešām vielām), neradot slimību.

Kā? Imunizācija

Vakcinācija ir vakcīnu izmantošana, lai radītu **imunitāti** pret nopietnu slimību tā vietā, lai slimību ārstētu pēc tās rašanās. Bez vakcīnām mēs esam pakļauti dzīvībai bīstamu slimību un invaliditātes riskam. Imunitātes (aizsardzības) pret slimību iegūšanas procesu ar vakcinācijas palīdzību sauc par **imunizāciju**.

VAKCINĀCIJAS REZULTĀTĀ IEGŪTA PŪĻA IMUNITĀTE

- **Vakcinācija** aizsargā vakcinētos, apkārtējos cilvēkus un visu sabiedrību. Ja **pietiekami daudz cilvēku** populācijā ir **imūni** pret infekcijas slimību, tad maz ticams, ka slimība izplatīsies no cilvēka uz cilvēku. To sauc par **kolektīvo imunitāti** (saukta arī par **pūļa imunitāti**).
- Tas ir īpaši izdevīgi **populācijas apakšgrupām, kas nevar vakcinēties**, vai grupām, kurās **vakcinācijas efekts var būt zem optimālā** (t. i., cilvēki ar novājinātu imūnsistēmu autoimūno saslimšanu, nesen veiktu orgānu transplantāciju, vēža ārstēšanas un/vai alerģiju dēļ).

APRŪPES PARTNERI

Cilvēki dažkārt par zemu novērtē risku saslimt, kas var novest pie lēmuma nesaņemt vakcīnu. Tas var potenciāli **radīt nopietnu risku** viņu veselībai, ja viņi inficējas, **un citu veselībai**, ja slimību izplata.

Līdz ar to pacientiem ir jābūt labāk informētiem par riskiem, ko izraisa nevakcinēšanās!

Veselības aprūpes profesionāļu padomiem arī ir nozīmīga ietekme uz attieksmi pret **vakcināciju**. Ir ļoti svarīgi, lai vakcinācijas trūkums un vilcināšanās tiktu atrisināti **atklātā dialogā, kas pamatots ar zinātniskajiem pierādījumiem.**

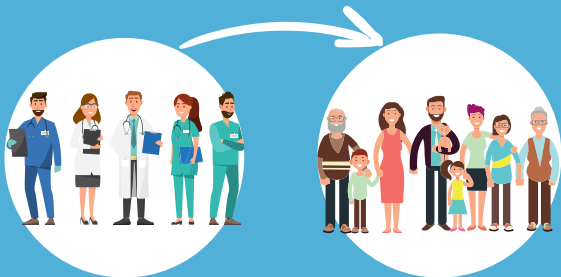
Lai cilvēki pieņemtu veselības aizsardzības pasākumus, ziņotājs var būt svarīgāks par pašu vēstījumu.

APRŪPES PARTNERI

... turpinājums

Tradicionālā prakse

Paternālistiska informācija + leteikumi
Informēts lēmums

Kopīga lēmumu pieņemšana

Informācija + leteikumi
Personīgās vērtības + Preferences

